

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Esz­tétika

Egyetemi tanév 2025/2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Történelem és Filozófia
1.3. Intézet	Magyar Történeti Intézet
1.4. Szakterület	Filozófia
1.5. Képzési szint	Alapképzés (BA)
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Filozófia
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve		Esz­tétika				A tantárgy kódja		HLM2501		
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			Dr. Gregus Zoltán egyetemi adjunktus							
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve			Dr. Gregus Zoltán egyetemi adjunktus							
2.4. Tanulmányi év		I	2.5. Félév		1	2.6. Értékelés módja		V	2.7. Tantárgy típusa	Alaptárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1. Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	2
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					22
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					20
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					20
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					4
Vizsgák					4
Más tevékenységek:					
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszama					70
3.8. A félév összóraszama					126
3.9. Kreditszám					5

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	
4.2. Kompetenciabeli	

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	Videoprojektor vagy okostábla
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	A szemináriumi szövegek elolvasása

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai/kulcs-kompetenciák	C1 A filozófia elméleti és történeti alapjainak beazonosítása és megfelelő alkalmazása: elvek, értékek, etikák, gondolkodási módozatok és gyakorlatok C2 Általános és ágazati filozófiai gondolatok, témák és problémák rendszerezése és megfogalmazása C3 Megoldások, konklúziók vagy alternatív probléma-megközelítések erős és gyenge pontjainak a kritikai gondolkodás (logikai elemzés és értékelés) általi beazonosítása C4 Az emberi cselekedetek, tapasztalatok és létezés okainak, elveinek és értelmének a kimutatása
Transzverzális kompetenciák	CT1 Közepes nehézségű problémahelyzetek realista, illetve mind elméleti, mind gyakorlati érveléssel való kezelése, hatékony megoldásuk érdekében CT2 A hatékony multidiszciplináris csoportmunka technikáinak a különböző hierarchikus szinteken való alkalmazása

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	- Az esztétikai gondolkodásmód alapjainak szisztematikus és történeti megvilágítása, - Az esztétikai alapfogalmak megfelelő használata
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	- Az esztétika történetében fellelhető gondolkodásmódok és rendszerek bemutatása, - A történetileg kialakult esztétikai alapfogalmak (esztétikai tapasztalat, ízlés, ítélőerő, műalkotás, szerző, befogadás) és esztétikai értékkategóriák (szép, fenséges, tragikum stb.) megvilágítása és értelmezése

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezetés az esztétikába. Az esztétikai gondolkodás kialakulása és mibenléte	Előadás és beszélgetés	
2. Az esztétikai tárgy sajátossága. Szemlélet és jelentésség	Előadás és beszélgetés	
3. A műalkotás jellemzői. Ontológiai kérdések: a műalkotások és a tárgyak világa	Előadás és beszélgetés	
4. A művészet mint narratív modell.	Előadás és beszélgetés	
5. A történet és a szűzsé felépítésének jellemzői	Előadás és beszélgetés	
6. Az esztétikai ízlés és kritériumai	Előadás és beszélgetés	
7. Az esztétikai tapasztalat kérdése	Előadás és beszélgetés	
8. A spontán sematizáció és a produktív képzelőerő elve	Előadás és beszélgetés	
9. Az ítélőerő működése	Előadás és beszélgetés	
10. Értékkategóriák: mi a szépség?	Előadás és beszélgetés	

11. Értékkategóriák: mi a fenséges?	Előadás és beszélgetés	
12. A művészet átértékelése az érzékiség szférájában	Előadás és beszélgetés	
13. A művészet mint létköltés	Előadás és beszélgetés	
14. Az alapvető fogalmak és ismeretek összefoglalása	Előadás és beszélgetés	
Könyvészet Almási Miklós: <i>Anti-esztétika</i>. Helikon. Budapest, 2003. Arisztotelész: <i>Poétika</i>. PannonKlett, Budapest, 1997. Blanchot, Maurice: A műalkotás jellemzői. In: Uő. <i>Az irodalmi tér</i>, Kijarat, 2005. 184–195. Heidegger, Martin: <i>A műalkotás eredete</i>. Európa. Budapest, 1988. Horváth Gizella: <i>Türelőkészlet az esztétikához</i>. Egyetemi Műhely–Partium, 2012 Hume, David: A jó ízlésről. In: Hume összes esszéi I. Atlantisz, 1992. 222–244. Kant, Immanuel: <i>Az ítéldörő kritikája</i> (ford. Papp Zoltán), Ictus, 1997. 14–74; 117–158; 162–187 Kierkegaard, Soren: <i>Vagy-vagy</i>. Osiris–Századvég, Budapest, 1994, 60–82. Nietzsche, Friedrich: A művész és a művészet. In: <i>Az értékek átértékelése</i>. Holnap, 1994. 139–156. Nietzsche, Friedrich: <i>A tragédia születése</i>. Kriterion-Polis, Bukarest, 1994.		
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. A szemináriumi tevékenység megbeszélése és leosztása	Szövegelemzés és vita	
2. A szép metafizikája Platónnál.	Szövegelemzés és vita	
3. A művészet mint utánpótlás elve	Szövegelemzés és vita	
4. A mimészis és katharszis kérdése Arisztotelésznél	Szövegelemzés és vita	
5. A dráma elemei és felépítése	Szövegelemzés és vita	
6. A festészet és költészet vitája.	Szövegelemzés és vita	
7. A művészetek tér- és időbeli dialektikája	Szövegelemzés és vita	
8. A szépség analitikája Kantnál	Szövegelemzés és vita	
9. A matematikai és a dinamikai fenséges	Szövegelemzés és vita	
10. A művészetfilozófia megalapozása Hegelnél	Szövegelemzés és vita	
11. A művészet formái és azok felosztása	Szövegelemzés és vita	
12. A művészet történetiségének kérdése	Szövegelemzés és vita	
13. A művészet átértékelése Nietzsche-nél	Szövegelemzés és vita	
14. A szemináriumi tevékenység kiértékelése		
Könyvészet Platón: <i>Phaidrosz, A nagyobbik Hippias, Ión, Állam VII., X.</i> In. Összes művei. Gondolat, Bp.1984 Arisztotelész: <i>Poétika</i>. PannonKlett, Budapest, 1997. Leonardo da Vinci: <i>Értekezés a festészetéről</i>. Részlet in: <i>Esztétikai olvasókönyv</i>. Polis, 1999. 96–105. Lessing: <i>Laokoön</i> in: <i>Esztétikai olvasókönyv</i>. Polis, 1999. 157–184 Kant: <i>Az ítéldörő kritikája</i> (ford. Papp Zoltán), Ictus, 1997. (A szép analitikája, A fenséges analitikája) Hegel: <i>Esztétikai előadások I.</i>, Akadémiai, Bp. 1980. 3-69., 70–92. Vattimo, Gianni: <i>A művészet halála vagy alkonya</i>, in: <i>Az esztétika vége - avagy se vége, se hossza</i> (válogatta Bacsó Béla), Ikon, ELTE Esztétikai Tanszék, Bp. 1995. 13–26. Nietzsche, Friedrich: <i>A nem-morálisan felfogott igazságról és hazugságról</i>, in: <i>Athenaeum</i> (A francia Nietzsche-recepció) 1992 I/3. füzet, 3–15.		

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- A tantárgy elsajátítása segítséget biztosít a hallgatóknak a művészet jelenségeihez kapcsolódó elemzések, tanulmányok és esszék elkészítéséhez
- Szakmai és kulturális fórumokon való részvétel

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Az előadások és a kötelező könyvészet anyagának ismerete	Szóbeli felmérés a hallgató által húzott tétel alapján	60%
10.5 Szeminárium / Labor	Szemináriumi referátumok bemutatása	Folyamatos felmérés	20%
	Hozzászólás a felvetett témákhoz	Folyamatos felmérés	10%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
• Az előadásokon és szemináriumokon 70%-os részvétel • A vitákban, szövegértelmezésekben való aktív részvétel			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)¹

	A fenntartható fejlődés általános ikonja							
								

Kitöltés időpontja:
2025. szeptember 14.

Előadás felelőse:
Gregus Zoltán

Szeminárium felelőse:
Gregus Zoltán

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025. szeptember 29.

Intézetigazgató:
Nagy Róbert docens

¹ Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.